

Journal of Social Research in Uzbekistan**JOURNAL OF SOCIAL RESEARCH IN UZBEKISTAN**

journal homepage:

<https://topjournals.uz/index.php/jsru>**REFORMS IN SOCIAL PROTECTION AND EMPLOYMENT OF WOMEN*****Gulbakhor Orzikulova****Master's student**National University of Uzbekistan**Tashkent, Uzbekistan***ABOUT ARTICLE****Key words:** Women's Notebook, IT, International Labor Organization**Abstract:** In this article, the ongoing reforms and future plans for women's social protection and employment are highlighted on the basis of statistical data and analytical materials.**Received:** 15. 04. 24**Accepted:** 17. 04. 24**Published:** 19. 04. 24**XOTIN-QIZLARNI IJTIMOYIY HIMOYALASH VA BANDLIGINI TA'MINLASH
BORASIDAGI ISLOHOTLAR*****Gulbahor Orziqulova****Magistratura talabasi**O'zbekiston Milliy universiteti**Toshkent, O'zbekiston***MAQOLA HAQIDA****Kalit so'zlar:** Ayollar daftari, IT, Xalqaro Mehnat Tashkiloti**Annotatsiya:** Ushbu maqolada xotin-qizlarni ijtimoiy himoyalash va bandligini ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlar hamda istiqbolli rejalar statistik ma'lumotlar va tahliliy materiallar asosida yoriitilgan**РЕФОРМЫ В СФЕРЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ И ЗАНЯТОСТИ ЖЕНЩИН*****Гульбахор Орзикулова****студент магистратуры**Национальный университет Узбекистана**Ташкент, Узбекистан***О СТАТЬЕ****Ключевые слова:** Женский блокнот, IT, Международная организация труда**Аннотация:** В данной статье на основе статистических данных и аналитических материалов освещены проводимые реформы и

KIRISH

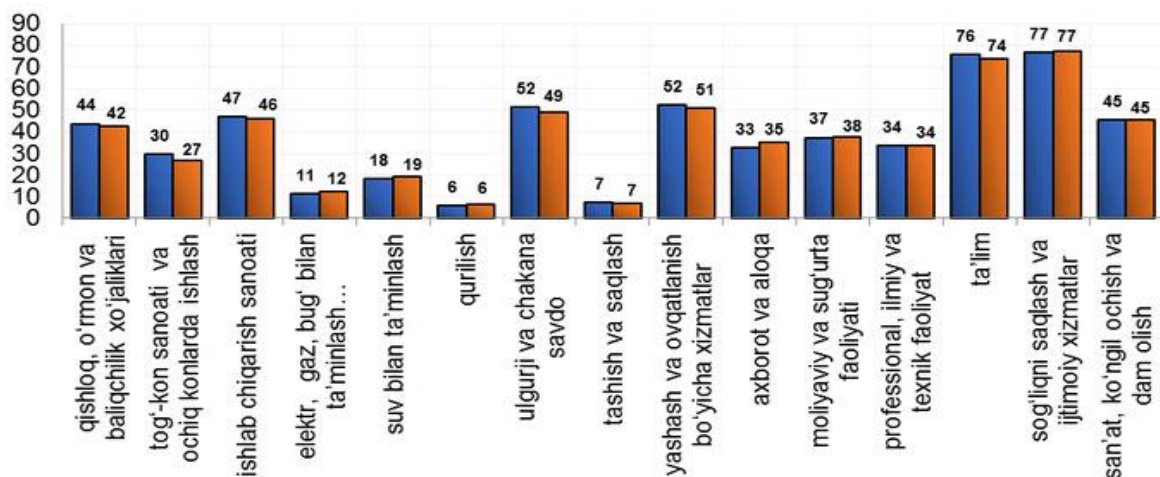
Mamlakatimiz fuqarolarining katta qismini yoshlar va xotin-qizlar tashkil etadi. Aholining 49,7 foizi hamda mehnat resurslarining 45 foizi ayollar hissasiga to'g'ri kelmoqda. Demak, yurtimizdagi ijtimoiy masalalarning aksariyati ular hayoti bilan chambarchas bog'liq. Bugungi kunda xotin-qizlar bandligini ta'minlash, barcha sohalarida gender tengligiga erishish, mehnat bozorida kamsitishlarga barham berish va ish haqi tengligini ta'minlash butun dunyoda dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Pandemiya ayollar bandligiga juda salbiy ta'sir ko'rsatdi. Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) ma'lumotlariga ko'ra, 2019–2020 yillarda ayollar bandligi 4,2%ga kamaygan va jami 54 mln ish o'rni boy berilgan. Bu 2020 yilda ishlaydigan ayollar soni 2019 yildagiga nisbatan 13 million nafarga kamayganligini anglatadi. Butun dunyoda bo'lgani kabi, O'zbekistonda ham ayollarning iqtisodiy faolligi erkaklarnikiga nisbatan past. 2021 yil yakunlariga ko'ra, bu ko'rsatkich ayollar orasida 41,3 foizni, erkaklar orasida esa 56,9 foizni tashkil etdi. O'zbekiston ayollarining mehnat bozorida iqtisodiy faolligi 30 yoshdan boshlanadi. Sababi, o'rtacha 22,3 yoshida turmush quradi va undan keyin kamida 2 yilni tug'ruq ta'tilida o'tkazadi. Undan so'ng mehnat bozoriga qaytadi, lekin qisqa vaqtdan keyin ularning takroriy tug'ruq ta'tiliga chiqish ehtimoli yuqori.

ASOSIY QISM

O'zbekiston xotin-qizlarining iqtisodiy faolligi pastligi, avvalo ularning uy-ro'zg'or ishlari va bola parvarishi bilan to'liq band ekanligi bilan bog'liq. O'zbekiston ayollari vaqtining 22 foizini uy yumushlari va bola parvarishiga sarflaydi. Bu ish haqi to'lanmaydi mehnat hisoblanadi, erkaklar esa vaqtining 9% ini uy yumushlariga sarflaydi. Uy ishlari bilan bog'liq katta mas'uliyat o'zbek ayollarining mansab pillapoyalaridan yuqori ko'tarilishiga to'sqinlik qiladi. Ta'kidlash joizki, O'zbekistondagi an'analarga ko'ra, uy ishlari va farzandlar tarbiyasi bilan shug'ullanish ayolning asosiy vazifasi hisoblanadi. XMT tadqiqotiga ko'ra, O'zbekiston aholisining 80 foizi oilada erkakning ro'zg'or tebratishi, ayolning esa uy yumushlari va bolalar bilan shug'ullanishini afzal ko'radi. Mamlakat aholisining 93 foizi turmush o'rtog'i ishlamasa ham, ko'pchilik uy yumushlarini ayol bajarishi kerak, deb hisoblaydi. Bunday qarashlarning barchasi jamiyatda ham, mehnat bozorida ham gender tengsizligi mavjudligidan dalolat beradi.

O'zbekistonda so'nggi 5 yil davomida ayollar bandlik borasidagi rejalarini o'zgartirmagan. Aytib o'tilganidek, o'zbek ayollari asosan ijtimoiy soha tarmoqlarida faoliyat yuritadi va aynan mana shu sohalarida eng past ish haqi kuzatiladi. Yuqori maosh to'lanadigan sohalarida asosan erkaklar (IT sohasi va moliya sektori) ishlaydi. E'tiborlisi, tahlil etilayotgan davrda IT sohasida band bo'lgan

ayollar ulushi 3%ga oshgan. Shuningdek, qishloq xo'jaligi, tog'-kon sanoati va ishlab chiqarish kabi og'ir jismoniy mehnat talab etuvchi sohalarida xotin-qizlar salmog'ining kamayishi kuzatilmoqda.

Infografika: 2016 va 2021 yillarda Iqtisodiyotda band bo'lgan ayollarning tarmoqlar bo'yicha taqsimlanishi (foizda).

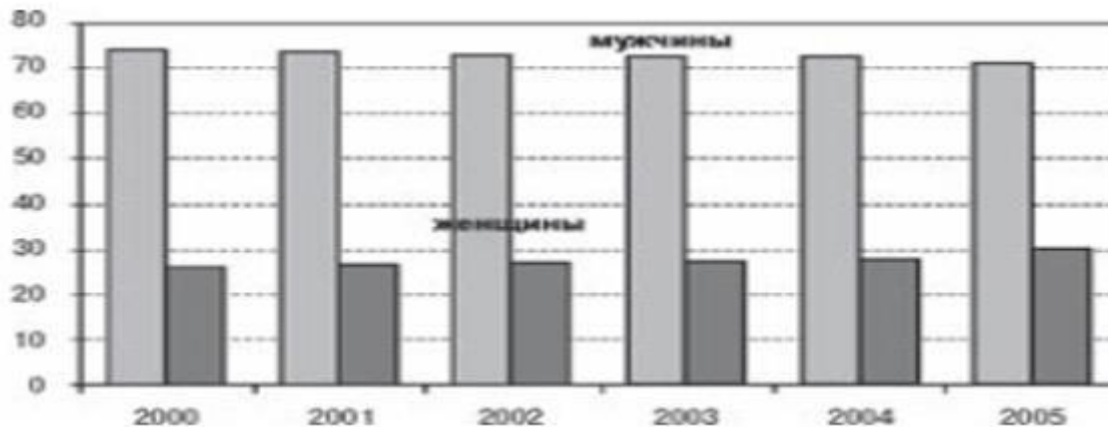
Oliy ma'lumotga ega bo'lish yuqori maosh to'lanadigan ishlarda mehnat qilish imkonini beradi. 2020 yilda respublikaning 25 va undan katta yoshdagi aholisi orasida oliy ma'lumotli ayollar ulushi 13,2 foizni, erkaklar ulushi esa 20 foizni tashkil etdi. Binobarin, yuqori maoshli ishlarga ko'proq erkaklar jalb qilinadi.

So'nggi yillarda xotin-qizlarni ijtimoiy himoyalash, ularni kasb-hunarga o'qitib, bandligini ta'minlash masalasi davlat siyosati darajasiga ko'tarilib, bu borada mahalla darajasigacha yuritiladigan vertikal tizim yaratildi. Xotin-qizlar masalalari bo'yicha har bir mahallada alohida rais o'rinbosari, tumanda mahalla va oila bo'limi boshlig'i o'rinbosari hamda 2 nafar mutaxassisi, viloyatda esa 8 nafargacha shtat birligi berildi. "Ayollar daftari" har bir xotin-qiz bilan manzilli ishlash, mutlaqo yangicha va tizimli vazifalarga asoslangan o'ziga xos mexanizm sifatida yo'lga qo'yildi. Avvallari biz ayollarni ish bilan ta'minlash haqida gapirardik, ammo qancha ayol ijtimoiy himoyaga muhtoj, qanchasi ishsiz, qanchasi kasb-hunar o'ganish istagida, degan savollarga to'liq javobimiz yo'q edi. "Ayollar daftari"ni shakllantirish jarayonida tegishli vazirlik-idoralar mutasaddilaridan iborat ishchi guruhlar har bir tuman (shahar), mahalla, xonadon bo'yicha xotin-qizlar muammolarini o'rganib, tegishliligi bo'yicha yo'nalishlarga ajratgan holda, amaliy yordamlar ko'rsatyapti. Shu bois, hozirgi kunda respublikamizda kambag'allikni qisqartirish bo'yicha jahon tajribasida keng qo'llaniladigan 3 ta vosita — kambag'al oilalarning doimiy daromad manbaini yaratish, inson kapitali sifatini oshirish hamda to'g'ridan-to'g'ri qo'llab-quvvatlashdan foydalanilmoqda. "Ayollar daftari" aynan ana shu 3 jihatni keng qamrab oladi. Ehtiyojmand oilalarning doimiy daromad manbaini yaratish va inson kapitali sifatini oshirish haqida gapirdingiz. Keling, shu ikki jihatga kengroq to'xtalgan holda, bu borada amalga oshirilayotgan ishlarga nazar

solsak. Xotin-qizlar misolida olib qaraydigan bo'lsak, doimiy daromad manbaini yaratish deganda, albatta, ularni ish bilan ta'minlash nazarda tutiladi. Bu borada Mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash vazirligi bilan faol hamkorligimiz yo'lga qo'yilgan bo'lib, o'tgan davr mobaynida xotin-qizlar uchun respublikada jami 170 mingga yaqin ish o'rni yaratildi. 2020-yilda 234,8 ming ayolga bandlik xizmatlari ko'rsatilib, 54,8 ming nafari ishga joylashtirilgan bo'lsa, joriy yilning shu davriga qadar yana 76 198 nafar xotin-qizning bandligi ta'minlandi. Ayni paytda respublika bo'yicha jami 432,7 ming nafar xotin-qiz "Ayollar daftari" ro'yxatiga kiritilgan bo'lib, mehnat organlari orqali ulardan 167,6 ming nafarining bandligiga ko'maklashish vazifasi belgilangan. Jarayonda xotin-qizlarning talab-istaklari asosida 50 ming nafarini korxonalaridagi mavjud bo'sh (vakant) hamda zaxiralangan ish joylariga joylashtirish, 45,4 ming nafarini haq to'lanadigan jamoat ishlariga jalb qilish, 8,4 ming ayolga subsidiyalar ajratish orqali o'zini-o'zi band qilishi hamda 36,4 ming vakillarni kasb-hunar va tadbirkorlik ko'nikmalariga o'qitish orqali bandligiga ko'maklashish ishlari olib boriladi.

Xotin-qizlar bandligining ta'minlanishida ularning iqtisodiy huquqlarni ro'yobga chiqarish eng asosiy vazifa sifatida yuzaga chiqadi. Bunda xotin-qizlarning mulkka bo'lgan huquqlari, ularning tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash masalasi dolzarbligi bilan ahamiyatlidir. Bu borada 2020-yil 23-oktabr kuni Senat Raisi Tanzila Narbaeva rahbarligidagi O'zbekiston delegatsiyasi "Xotin-qizlar iqtisodiy huquqlari va imkoniyatlarini kengaytirish bo'yicha harakatlarga da'vat" mavzusida AQSh Davlat departamenti tomonidan virtual formatda tashkil etilgan xalqaro forumda ishtirok etdi. Vashingtondagi O'zbekiston elchixonasi xabar berishicha, forumda 14 ta davlat ishtirok etdi. Xalqaro forum davomida ishtirokchilar xotin-qizlarning iqtisodiy huquqlarini kengaytirish, ularning global iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirish, shuningdek, butun dunyoda ayol tadbirkorlarga o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish uchun teng sharoit va imkoniyatlarni to'liq yaratish masalalarini muhokama qildilar. Demak, xotin-qizlar o'rtasida tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash masalalari nafaqat O'zbekistonda, balki jahon hamjamiyatida ham dolzarb muammo sifatida yuzaga chiqmoqda. Masalan, yon qo'shnimiz Qirg'iziston Respublikasida xotin-qizlarning kichik va o'rta biznes, yakka tartibdagi tadbirkorlik va fermer xo'jaliklari sohasida aniq statistik ma'lumotlar mavjud emas, ayollar tadbirkorligi hajmini bilvosita ro'yxatdan o'tgan xo'jalik yurituvchi sub'ektlar rahbarlari soni bo'yicha rasmiy statistika orqali baholash mumkin. (2-diagramma)

O'rta korxonalarda bandlik tarkibi

Berilgan diagrammadagi tahlillar shundan dalolat beradiki, ushbu sohada ayollar sonining ba'zi bir yillarda o'sishiga qaramay, ular ozchilikni tashkil qiladi va ularning ulushi 30% atrofida o'zgarib turadi. Belgilangan olti yil davomida kichik korxonalarda ish bilan band bo'lgan ayollar sonining o'sishi 3.9 foizni tashkil etgan bo'lsa, o'rta korxonalarda ishlayotgan ayollar soni 3.7 foizga o'sgan. O'zbekiston misolida bu borada olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, mamlakatimizda xotin-qizlarning kichik va o'rta biznes, yakka tartibdagi tadbirkorlik va fermer xo'jaliklari sohasidagi bandligi bo'yicha statistik ma'lumotlar yo'q. Faqatgina Gender statistikasida xotin-qizlarning umumiy norasmiy sektordagi bandligi to'g'risida viloyatlar kesimida ma'lumotlar joylashtirilgan.

Yana bir ahamiyatli jihati, yurtimizda xotin-qizlarning kasb ko'nikmalarini mustahkamlash, hayotda munosib o'rin egallashi, ularni doimiy ish bilan band qilish maqsadida joylarda sendvich va boshqa arzon hamda qulay materiallardan tezkorlik bilan tikuvchilik korxonalarini qurish ham tadbirkorlar orasida ommalashib bormoqda. Shu kunga qadar 200 ga yaqin ana shunday korxonalar tashkil etilib, ularga 4 100 nafardan ortiq xotin-qiz ishga joylashdi. Shuningdek, 75 ta tumanda 111 ta tikuv-trikotaj ishlab chiqarish korxonalari tashkil etilib, ularda jami 35 ming nafar yosh xotin-qizning bandligi ta'minlandi. Yuqorida aytib o'tilgan keyingi yo'nalish — inson kapitali sifatini oshirishda kambag'al aholini qo'llab-quvvatlashning imtiyozli kreditlar va to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy yordam berish, tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish va kasb-hunarga o'qitish singari mexanizmlariga urg'u berilmoqda. Bunda barcha hududlarda kasb va hunarga o'qitishda monomarkazlarni tashkil etish, ustoz-shogird an'anasini tiklash va kengayishini rag'batlantirish, "World skills" standartlarini amaliyotga joriy etish, o'qitishda nodavlat va notijorat tashkilotlari hamda xususiy sektorni keng jalb etish ishlariga katta e'tibor qaratilyapti. Xotin-qizlar orasida ham qiziqish ortib borayotgan yo'nalishlardan biri — biznes va tadbirkorlik ko'nikmalari bo'yicha qisqa muddatli o'quv kurslari tashkil etish qamrov darajasi oshirilmoqda.

Respublika bo'yicha 15 ta "Ishga marxamat" monomarkazlari, 30 ta shahar va tumanda kasb-hunarga o'qitish markazi, 136 ta MFYning har barida o'quv maskani tashkil etilgan. 2016-yilda

Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tizimida bor-yo'g'i 2 ta o'quv markazi faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, hozirgi kunda ularning soni 181 taga etdi. O'quv kurslarida 16 dan to pensiya yoshigacha bo'lgan yoshdagi ish bilan band bo'lmagan fuqarolar o'qishi mumkin. Ular o'rnatilgan tartibda mehnat idoralariga ish qidirayotgan yoki ishsiz sifatida ro'yxatdan o'tgach, mutaxassisligi bo'yicha maqbul ish mavjud bo'lmagan hollarda, yo'llanmaga asosan o'quv kurslariga jalb etiladi. Ushbu o'quv muassasalarida 40 ta kasb va mutaxassislik bo'yicha o'qitish yo'lga qo'yilgan. O'qish muddati 1 oydan 6 oygacha davom etadi. "Ishga marhamat" monomarkazlari hamda kasb-hunarga o'qitish markazlari bitiruvchilariga Prezidentimizning 2020-yil 11-avgustdagi "Kambag'al va ishsiz fuqarolarni tadbirkorlikka jalb qilish, ularning mehnat faolligini oshirish va kasb-hunarga o'qitishga qaratilgan hamda aholi bandligini ta'minlashga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qaroriga asosan, o'qishni tamomlaganligini tasdiqlovchi hujjat va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi diplomi darajasiga tenglashtirilgan "Skills passport" beriladi. Bu "passport" kurslar tinglovchilariga egallagan bilimlarini mehnat faoliyatida amalga oshirish huquqini bersa-da, ko'proq ta'limning keyingi turini davom ettirish uchun asos hisoblanadi. O'quv kursini tamomlaganlik to'g'risidagi sertifikat esa respublika hududidagi barcha ish beruvchi korxona va tashkilotlarda xodimning mehnat faoliyatini amalga oshirish huquqini beradi.

Ehtiyojmand xotin-qizlarni o'qitishda bir qator imtiyozlar berilib, zarur hollarda o'qish davrida stipendiya bilan ta'minlanadi. Bundan tashqari, bandlikka ko'maklashish markazlari tomonidan bitiruvchilarning egallagan mutaxassisligi bo'yicha ishga joylashishi, tadbirkorlik qilishi yoki o'zini-o'zi band etish maqsadida subsidiya olishida amaliy ko'mak ko'rsatilyapti. Bugungi kunda 61 260 nafar fuqarolar kasb-hunarga o'qitishga jalb qilingan bo'lib, shundan vazirlik tasarrufidagi o'quv markazlarida 17 303 nafar, boshqa davlat ta'lim muassasalarida 30 504 nafar, nodavlat ta'lim muassasalarida 5 162 nafar, usta-shogird an'anasi buyicha 8 291 nafar ish bilan band bo'lmagan fuqarolar kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qitilmoqda. Shundan 39 ming nafarini xotin-qizlar tashkil etadi.

Mamlakatimiz Prezidenti Sh. M. Mirziyoev boshchiligidagi 2020 yilning 18 martida o'tkazilgan videoselektorda aytilganidek «Yurtimizda 22 mingga yaqin xotin-qiz og'ir turmush sharoitida yashamoqda. Ular kam ta'minlangan, ishsiz, uy-joyga muhtoj va nogironligi bor ayollar bo'lib, har birining muammosiga individual yondashuv talab etiladi. » Muammoning yechimi nazarimizda, asosan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning muhim turi bo'lgan oilaviy tadbirkorlikdir. Qonunga ko'ra oilaviy tadbirkorlik yuridik shaxs tashkil etgan va etmagan holda amalga oshirilishi mumkin. Ushbu faoliyat turi ayniqsa yosh, mehnat faoliyatini endi boshlayotgan xotin-qizlarga juda qulay va mos. Chunki ortiqcha vaqt va boshqa sarf-xarajat qilmasdan uy sharoitining o'zida foyda (daromad) keltiruvchi ish bilan band bo'lishadi. Oilada bolalar ta'lim-tarbiyasi bilan shugullanishga imkoniyat

bo'ladi va eng muhimi, yoshlarda mehnatsevarlik, o'zaro yordam, tejarkorlik kabi millatimizga xos azaliy qadriyatlar shakllanib boradi. Katta biznesga yo'l ham odatda shundan boshlanadi.

Yana bir yangilik, Prezidentimiz tomonidan "ijtimoiy shartnoma" tajribasini keng qo'llash, bunda, avvalo, fuqaro kasb o'rganishi, ishga joylashishi, o'zini-o'zi band qilishi uchun davlat tomonidan moddiy va ijtimoiy ko'mak ko'rsatilishi bo'yicha topshiriqlar berilgan edi. Ana shu topshiriq ijrosini ta'minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-apreldagi "Davlat mablag'lari hisobidan band bo'lmagan aholiga berilayotgan subsidiya, grant, nafaqa va boshqa to'lovlarning maqsadli va samarali ishlatilishini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Unga ko'ra, shu yil 1-maydan 28 ta tanlangan tuman (shahar)da tajriba-sinov tariqasida davlat mablag'lari hisobidan subsidiya, grant, nafaqa va boshqa to'lovlar ajratilgan ishsiz fuqarolar, "Temir daftar", "Ayollar daftari" va "Yoshlar daftari"ga kiritilgan band bo'lmagan aholi bilan mahalliy mehnat organlari o'rtasida ajratilayotgan mablag'larning maqsadli ishlatilishi va bu borada taraflarning ijtimoiy mas'uliyatini belgilovchi ijtimoiy kontrakt tuzish amaliyoti joriy etilmoqda.

Ushbu tuman (shahar)larda Bandlikka ko'maklashish davlat jamg'armasining jami 26,9 milliard so'm mablag'lari subsidiya, grant va nafaqalar uchun sarflanishi rejalashtirilgan. Haqiqatan, Prezidentimiz ta'kidlaganidek, kasb va lavozimlar klassifikatori bugungi zamon va mehnat bozori talablariga mos kelmasdi. O'tgan davr mobaynida 2 ming 484 ta, ya'ni 70 foiz xizmatchi lavozimi bo'yicha oliy ma'lumot talab etilgan. Xususan, ma'lumotlar bazasi bilan ishlaydigan mutaxassis, veb-dizayner kabi ixtisosliklarga ham oliy malaka talabi qo'yilgan. Vaholanki, ushbu kasblarni IT markazlarda yarim yilda yaxshi o'rganish mumkin. Amaliyotda olib qaraydigan bo'lsak, yurtimizda ishga joylashishga muhtoj yoshlar va ayollarning o'rta hisobda 7 foizi oliy ma'lumotli, 45,9 foizi o'rta maxsus va 47,1 foizi o'rta ma'lumotlilarni tashkil etadi. Ana shu jihatlar oliy ma'lumot talab qiladigan mutaxassisliklar va lavozimlarni qisqartirish zaruratini yuzaga keltirdi. Avvalo, kasb va lavozimlar klassifikatori tushunchasiga to'xtalsak. Ko'pchilikka notanish bo'lgan bu so'z ish beruvchilar va xodimlar o'rtasida mehnat shartnomalari tuzish jarayonida lavozimlarning to'g'ri ko'rsatilishi hamda ishchilar toifasini belgilash va tabaqalashtirishning omili hisoblanadi. Shu bilan birga, klassifikator asosida o'quv va ta'lim muassasalarida kasblarga tayyorlash yo'nalishlari va malaka darajasi belgilanadi. Mamlakatimizda birinchi marta 2010-yilda xizmatchilarning asosiy lavozimlari va ishchilar kasblari klassifikatori joriy qilingan. O'sha vaqtlari unda 8 mingdan ortiq lavozim va kasblar mavjud bo'lgan. Keyinchalik, 10 yil davomida klassifikator bir necha bor yangi kasblar va lavozimlar bilan to'ldirildi.

XULOSA

Prezidentimizning 2020-yil 31-dekabrda "Malakalarni baholash tizimini tubdan takomillashtirish va mehnat bozorini malakali kadrlar bilan ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tomonidan mehnat bozori talablaridan

kelib chiqib 12,1 mingga yaqin xizmatchilarning asosiy lavozimlari va ishchilar kasblari klassifikatori ishlab chiqildi hamda “O‘zstandart” agentligidan ro‘yxatdan o‘tkazildi. Avvalgisidan farqli tarzda yangi klassifikatorda ta’lim darajasi talablari bekor qilinib, buning o‘rniga milliy malaka ramkalar darajalari bo‘yicha talablar belgilandi. Xususan, “veb-dizayner” lavozimiga qo‘shimcha 2 ta lavozim — oliy ma'lumot talab etiladigan 6-malakali “veb-dizayner” hamda kasb-hunar kolleji diplomi bilan qabul qilinadigan 4-malakali “veb-dizayner” kiritildi. Shuningdek, klassifikatorda asosiy lavozimlarga ishga qabul qilishda IT mutaxassisligi bo‘yicha nomzodning ta’lim darajasi ish beruvchi tomonidan belgilanadi va ushbu lavozimga kasb-hunar kollejlari bitiruvchilari qabul qilinishi imkoniyati yaratildi. Klassifikatorga ko‘ra, hozirgi kunda oliy ma'lumotsiz ishlash mumkin bo‘lgan 8 332 ta kasb va 294 ta ma'lumot talab qilinmaydigan ishchi kasblar mavjud. Bundan tashqari, qaror bilan yangi klassifikatorda ta’lim turlari bo‘yicha o‘rnatilgan talab bekor qilinib, kasbiy talablarga asosan ta’lim darajasi belgilandi. Bunga ko‘ra, oliy ta’lim darajasi talab etiladigan kasb va lavozimlar 29 foiz, o‘rta va o‘rta maxsus 70 foiz, malaka talab etilmaydigan 1 foizni tashkil etyapti. Ushbu o‘zgarish va yangilanishlar ko‘proq aholini kasb-hunarga o‘qitish va bandligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Mamlakatimizda xotin-qizlarning huquq va manfaatlarini ta'minlash, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy faolligini oshirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishi sifatida belgilangan. Mustaqillik yillarda bu borada muayyan ishlar amalga oshirilgan. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 2 fevraldagi PF-5325-sonli «Xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash va oila institutini mustahkamlash sohasidagi faoliyatni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi farmoni ushbu muammolarni hal qilish maqsadida qabul qilingan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Баймгертнер В. О‘zbek biznesida “ayol qiyofasi”// Ijtimoiy fikr. -1998. -№ 1. В. 106-113
2. Майорова Г. Правовой статус женщины в переходный период // Женщины Центральной Азии за мир и стабильность. – Ташкент –Худжант, 2000. – С.
3. Гонорская А. Ayollar nodavlat notijorat tashkilotlari xotin-qizlar bandligini shakllantirish manbai sifatida // O‘zbekiston xotin-qizlarining o‘tish davri taraqqiyoti va ijtimoiy islohotlardagi ishtiroki. –T.: Ayollar Resurs Markazi, 2002. –B. 53-56.
4. Q. Abdurahmonov Aholini ijtimoiy muhofaza qilish - T. :2010
5. S. Kalanova. Ayollar va bolalar ijtimoiy himoyasi - T. :2017
6. . M. Seyitnazarov. O‘zbekiston respublikasining ayollarga oid davlat siyosati va uning huquqiy asoslari-N. :2016 y
7. M. Aralova. Mamlakatimizda ayollarga yo‘naltirilgan ijtimoiy siyosatning o‘ziga xos xususiyatlari-S. :2014 y

8. N. Jo‘rayeva. O‘zbekistonda xotin-qizlarga munosabat, (o‘quv qo‘llanma), T. -2013, - 268 b.
9. S. Djasanova. Jamiyat hayotida xotin-qizlar va ularning ijtimoiy faolligi, (monografiya). T. “Tafakkur qanoti” -2014 96 b.
10. “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasining Qonuni (02. 09. 2019)